

POSTANOWIENIE Z DNIA 21 LISTOPADA 2001 R.

I KZP 27/2001

W razie skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 2 k.k. sąd obowiązany jest orzec wobec sprawcy – na podstawie art. 42 § 2 k.k. – zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych lub pojazdów mechanicznych określonego rodzaju.

Przewodniczący: sędzia SN E. Sadzik.

Sędziowie SN: W. Kozielowicz, M. Sokołowski (sprawozdawca).

Zastępca Prokuratora Generalnego: R. Stefański.

Sąd Najwyższy w sprawie Adriana W., po rozpoznaniu, przekazanego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przez Sąd Okręgowy w O., postanowieniem z dnia 7 września 2001 r., zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„Czy wobec sprawcy czynu z art. 178a § 2 k.k. ma zastosowanie przepis art. 42 § 2 k.k.?”

p o s t a n o w i ł   o d m ó w i ć   podjęcia uchwały.

Z u z a s a d n i e n i a:

Zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu wyłoniło się na tle następującej sytuacji faktycznej:

Sąd Rejonowy w N. wyrokiem z dnia 30 marca 2001 r. uznał Adriana W. za winnego tego, że w dniu 21 grudnia 2000 r. w N. kierował rowerem znajdując się w stanie nietrzeźwości – to jest występku określonego w art. 178a § 2 k.k. i na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec niego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku i 6 miesięcy. Wyrok ten zaskarżył prokurator w części dotyczącej orzeczenia o środkach karnych, zarzucając obrazę art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k., polegającą na orzeczeniu zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres określony w miesiącach, a nie w pełnych latach.

Sąd Okręgowy w O. powziął wątpliwości wyrażone w przedstawionym pytaniu. W uzasadnieniu postanowienia podniesiono m. in. „że mająca pierwszeństwo wykładnia językowa przepisu art. 42 § 2 k.k. prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż orzeczenie w takim przypadku zakazu prowadzenia wszelkich albo określonego rodzaju pojazdów mechanicznych jest obligatoryjne”. Wątpliwości, zdaniem tego Sądu, rodzą się na tle wykładni systemowej gdyż celem stosowania środka karnego wskazanego w art. 39 pkt 3 k.k. jest zabezpieczenie przed popełnieniem podobnego przestępstwa, a nie ma możliwości orzekania zakazu prowadzenia pojazdów innych niż mechaniczne. Ponadto obligatoryjne orzekanie tego środka karnego może być sprzeczne z zasadami wyrażonymi w art. 53 § 1 k.k. w zw. z art. 56 k.k., powodując dolegliwość przekraczającą stopień winy.

Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o udzielenie następującej odpowiedzi: „w razie skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 2 k.k. sąd obowiązany jest orzec wobec sprawcy – na podstawie art. 42 § 2 k.k. – zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych lub pojazdów mechanicznych określonego rodzaju”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego wynika, że wątpliwości tego Sądu nie są wynikiem dokonanej wykładni językowej, gdyż art.

42 § 2 k.k. sformułowany jest w sposób jednoznaczny. Sprawca przestępstwa określonego w art. 178a § 2 k.k. zostaje skazany za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji jako osoba uczestnicząca w ruchu, a zatem popełnia przestępstwo wymienione w art. 42 § 1 k.k. Do znamion przestępstwa określonego w art. 178a § 2 k.k. należy to, że sprawca znajduje się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, co przewiduje również art. 42 § 2 k.k.

W konsekwencji stwierdzić należy, że: w razie skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 2 k.k. sąd obowiązany jest orzec wobec sprawcy – na podstawie art. 42 § 2 k.k. – zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych lub pojazdów mechanicznych określonego rodzaju.

Tak jednoznaczne sformułowanie omawianych przepisów wyklucza korygowanie ich treści za pomocą innych metod wykładni, w tym celowościowej czy systemowej. Taki zabieg w istocie prowadziłby do uchylania w drodze interpretacji mocy obowiązującej prawa stanowionego.

Zauważyć ponadto należy, że jest faktem notoryjnym, iż nowelizacja kodeksu karnego, dokonana ustawą z dnia 14 kwietnia 2000 r. (Dz.U. Nr 48 poz. 548), była wyrazem tendencji do zaostrzenia represji karnej za przestępstwa drogowe popełnione w stanie nietrzeźwym (...). W efekcie tego można mieć wątpliwości co do słuszności wprowadzonego uregulowania (a zwłaszcza, czy co do sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 2 k.k. nie powinien mieć zastosowania art. 42 § 1 k.k., przewidujący fakultatywne stosowanie środka karnego), lecz nie oznacza to, iż omawiane przepisy wymagają „zasadniczej wykładni ustawy” w rozumieniu art. 441 § 1 k.p.k.

W tym zakresie Sąd Najwyższy – w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę – podziela w pełni poglądy wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2001 r., (niepubl.).

Podkreślenia ponadto wymaga, że rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Najwyższy nie rozważał zagadnienia (omawianego we wniosku Prokuratora Prokuratury Krajowej oraz w powołanym postanowieniu Sądu Najwyższego), czy art. 42 § 2 k.k. ma zastosowanie także do pieszego. Pieszy nie może być podmiotem przestępstwa określonego w art. 178a § 2 k.k. Zagadnienie to nie ma zatem związku z rozstrzygnięciem niniejszej sprawy, a więc nie może podlegać wykładni w trybie art. 441 § 1 k.p.k.